

Vědomí

Zopakovanie teórií – **kritizujú vedomé mentálne stavy**

Vedomé mentálne stavy:

- Behaviorizmus = sada behavioráných dispozícií (ako sa správať – cítiť bolesť)
Námietka: cítiť niečo (pocity) → NENÍ!
- T. identity = 2 bytosti (rovnaké mentálne stavy u nás aj iných organizmov)
Námietka: vzťah medzi vedomím a mozgom (ako je možné, že aj iné živé org. môžu cítiť bolesť, keď nemajú mozog?)
- Funkcionalizmus = kválié, funkcionálne identické objekty
Námietka: rovnaké funkcionálne parametre – 1. cíti bolesť
2. necíti (mutant)
- Eliminativizmus = metateoretická t. k intencionálnym vzťahom (Reprezentácia)
Námietka: popis, chyméra (čo ak cítime bolesť?)

!Nová teória! = všetky predošlé teórie sú neúplné, o pocitoch skoro nič nevieme (treba ich vysvetliť!)

= vysvetliť subjektívne vnímanie (bolesti)

= kritika doterajších teórií

(Dualizmus → je pozitívna teória- berie ohľad na vedomé stavy)

[zaujímavé je: pokrok v kognitívnej vede a intencionálnych vzťahoch, ale žiaden posun v teóriách o pocitoch]

VEDOMIE (mentálne stavy):

- vedomí si niečoho (bytosti) = transitívne (uvedomenie si)
  1. vieme z prvej osoby (má mentálny stav- ja mám)
  2. privátnosť (nemôžeme sa oň podeliť, súkromnosť, nedostupné pre iných)
  3. kvalita (fenomenálny rozmer- stavy) = je vzťahnutý ku kváliám (jednotky kvality)

Fyzikalizmus vs. Dualizmus

1 subj. vs. 2 subj. (telo + myseľ)

Fyzikalizmus (všetky vedy- funkcionalizmus, behaviorizmus,...)

→kritika a ohrozenie Fyzikalizmu (ak máme ved. ment. stavy – je ohrozený)

ARGUMENTY:

T. Nagel (Jaké je to být netopírem):

→ důležitý impulz na skúmanie pocitov, on to začal, aj keď neprišiel s konkrétnou teóriou, len poukázal na problém

→ z text: čo to znamená mať vedomie

- ak vedomie má, aké to je byť ním
- hl. otázka: Aké to je?
  - z akej perspektívy máme odpovedať (netopier vs. my)
  - byť netopierom (vieme skúmať z): 1. osoby a 3. osoby
- nemá zmysel sa pýtať na kognitívne stavy (intencionalita, reprezentace) - napr. sčítanie – to vie aj kalkulačka
- VEDOMIE = má zvláštnu perspektívu = SUBJEKTIVITA (má len netopier)
  - môžeme sa len domnievať aké to asi je (zapojiť imaginatívnosť- ta ale zlyháva
- iné vedecké postupy: nie sú úspešné, subjektívne sa nedá skúmať objektívnym
- ved. ment. stavy = oblasť sveta, kt. nie je skúmateľná (nevieme ako na to)
- Fyzikalizmus = je defektný, neúplný (nepočíta so subjektivitou)
(podľa behaviorizmu subjektívne nie je vedecké)

F. Jackson (Černo bílí pokoj- neurobiologička Mary)

(je proti Fyzikalizmu)

- Pokoj = vnútri je Mary
  - má rukavice, perfektnú znalosť o neurobiológii, ovláda všetky fyzikálne fakty
  - vyjde von → 1. vidí farebný objekt (1. zmyslová skúsenosť s červenou, už vie aké to je)
  - kválie = neúplná t. Fyzikalizmu
  - Námietka: či sa dozvedela niečo nové
    - odpoveď Jacksona: nová info aké to je
    - mala fyzikálne ino – vyšla von – nové fakty (nefyzikálne fakty: skúsenosť)
(ak existujú nefyzikálne fakty→niečo chýba, omyl vo Fyzikalizme)
  - 2 Námietky:
    1. Dennett = Mary v pokoji je defektná – zjednodušuje veci
      - = podceňujeme, čo to znamená mať úplnú fyzikálnu vedomosť
      - = predstavivosť nás klame
      - = nevieme aké to je mať úplnú fyzikálnu vedomosť
    2. Paul Churchland = zlý popis situácie (zlá interpretácia)
      - = nedozvedela sa nový fakt, ale starý novým spôsobom
      - = nový **typ** znalosti
      - = 2 typy fyzikálnych faktov: z popisu, zo zážitku

2 Funkcionálne systémy (obrátené farebné spektrum):

[Galileo, Descartes, Locke]

Locke → 1 kváliový mutant (vidí červenú)

2 kváliový mutant (vidí zelenú namiesto červnej)

- rozdiel je len vo farebnom spektre
- majú prehodené kváliá (čo nemá vplyv na mentálne stavy)
- ? akú roľu hrajú kváliá vo funkcionalizme?
  - kvalitatívna zložka má byť iná
    - funkcionálne sú identické
    - kvalitatívne rozdielne (je to niečo na viac → Funkcionalizmus nie je úplná teória)

Zombie (kváliový mutant) – modálny argument:

- teoretický experiment
- predstava: človek je stále na liekoch = zombie (je rovnaký Funkc., Behavio., má rovnaké mozgové stavy)
  - rovnaké správanie ale nemá kváliá
- ! ak by bol tento koncept možný Fyzikalizmus má problém!
(perceptuálny - kvaziperceptuálny)
- dvojník, kt. nemá mentálne stavy
(je to predstaviteľné)

(Kripke - teória identity = mentálny stav znamená realizovať určitú funkciu)

→ ak je zombie mysliteľná → funkcionálny výklad nie je úplný

HOT teória = myšlienka vyššieho rádu (Rosenthal):

- čo to znamená mať vedomie? = mať intencionálny stav (myšlienka o „jablku“)
- kvality = myšlienka o komplexných stavoch (2) → o jablku (nižšieho rádu)
  - teraz vidím jablko (mať mentálny stav o mentálnom stave)
- vedomie = pozorovať svoje stavy (reflektovať na čo myslím)
- pokus o redukciu kválií (vysvetliť intencionálny stav)
- **Námietka:** Kde sú tie kvality?
[1. stav=vidím jablko → redukcia → 2. stav=predmet myšlienky (myšlienka o myšlienke)]

1. prístup:

-kde sú tie kvality= neredukovateľný (sub. Dualizmus)

-Primárne/Sekundárne (Searle, Jackson)

-vlastnosti rôzneho typu (svet): červenosť, slanost'

2. prístup:

-dvojaspektová teória

-fenomenologické kvality nie sú vo svete (info bez fenom. zložky)

-fenomény sú súčasťou každého objektu (Fyzikalizmus vs. Fenomenologizmus)